

СЕКЦІЯ 7
ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА ПРАЦІ,
СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКА

УДК 338.48

DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2019-4-36>

Феленчак Ю.Б.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри спортивного туризму
Львівського державного університету фізичної культури
імені Івана Боберського*

Felenchak Yuliia

*Candidate of Sciences (Economics),
Associate Professor of the Department of Sports Tourism
Lviv State University of Physical Culture named after I. Bobersky*

**СИСТЕМА НАЦІОНАЛЬНИХ ТА ОСОБИСТІСНИХ ЦІННОСТЕЙ
ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ДОКТРИНИ ТУРИЗМУ**

**THE SYSTEM OF NATIONAL AND PERSONAL VALUES AS THE BASIS
FOR THE FORMATION OF THE SOCIAL DOCTRINE OF TOURISM**

АНОТАЦІЯ

У статті розглянуто теоретичні підходи до дослідження системи національних та особистісних цінностей у сфері сучасного туризму, які існують у сучасній науці. Проаналізовано основні підходи до визначення понять «цінності», «система цінностей», «національні цінності». Наведено систему класифікації цінностей. Визначено особливості суспільних цінностей. Розглянуто авторські визначення поняття «національні цінності». Визначено взаємозв'язок між економічною політикою держави та системою її національних цінностей. Наведено перелік основних національних цінностей, характерних для сучасного етапу розвитку держави. Розглянуто структуру національних цінностей із позицій розвитку туристичної галузі. Обґрунтовано необхідність розроблення національної доктрини туризму з урахуванням регіональної соціальної специфіки.

Ключові слова: цінності, національні цінності, туризм, соціальна доктрина, соціальна доктрина туризму.

АННОТАЦИЯ

В статье рассмотрены теоретические подходы к исследованию системы национальных и личностных ценностей в сфере современного туризма, которые существуют в современной науке. Проанализированы основные подходы к определению понятий «ценности», «система ценностей», «национальные ценности». Приведена система классификации ценностей. Определены особенности общественных ценностей. Рассмотрены авторские определения понятия «национальные ценности». Определена взаимосвязь между экономической политикой государства и системой ее национальных ценностей. Приведен перечень основных национальных ценностей, характерных для современного этапа развития государства. Рассмотрена структура национальных ценностей с позиций развития туристической отрасли. Обоснована необходимость разработки национальной доктрины туризма с учетом региональной социальной специфики.

Ключевые слова: ценности, национальные ценности, туризм, социальная доктрина, социальная доктрина туризма.

ANNOTATION

The tourism industry in Ukraine as an independent sector of the economy is in the stage of active formation. The specificity of

the tourism industry is being formed, which represents the national values of the Ukrainian people in the world community. In view of this, the study of the value system in tourism in the context of developing the social doctrine of tourism in our country is relevant and requires effective scientific developments that would develop the national tourism system taking into account its social and regional specificity. The article deals with theoretical approaches to the study of the system of national and personal values in the field of modern tourism, which exist in modern national and foreign science. The basic approaches to definitions of general scientific concepts of value, system of values, national values are analyzed. The system of classification of values is given. The division of values into material, spiritual and intermediate is considered. The peculiarities of individual, collective and human values and the specificity of their influence in the tourism industry are determined. It is emphasized that, at the individual level, values determine the social attitudes and behavior of individuals, as they are a source of motivation and criteria for evaluation and self-esteem. The specifics of the emergence of social values as a set of habits, techniques of human life, specific forms of behavior that are inherited and subsequently fixed in traditions, customs, rituals as features of culture are outlined. Social values include standards of socially approved behavior of representatives of society, which are stored and transmitted through social institutions. National values are identified as an important component of social values. A number of author's definitions of the concept of "national values" are considered. The relationship between the economic policy of the state and the system of its national values is determined. The list of basic national values, characteristic for the present stage of state development, is given. The structure of national values from the perspective of tourism industry development is considered. The necessity to develop a national tourism doctrine based on regional social specificity is substantiated.

Key words: values, national values, tourism, social doctrine, social tourism doctrine.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. У сучасних умовах туризм є динамічною та високоприбутковою галуззю світової економіки, яка формує третину

світової торгівлі послугами та майже 10% світового валового продукту. Туризм – це специфічна сфера людської діяльності, яка мотивує до пізнання світу з практично невичерпними туристичними ресурсами. У соціальному аспекті, крім відпочинку та відновлення працездатності, туризм є джерелом матеріального і духовного розвитку суспільства, що виконує низку пізнавальних та виховних функцій, які сприяють розвитку толерантності, мультикультурності, розширенню світогляду та глобалізаційній інтеграції [1].

На сучасному етапі туристична індустрія в Україні як самостійний сектор економіки перебуває у стадії активного становлення. Формується специфіка туристичної галузі, що репрезентує національні цінності у світову спільноту. З огляду на це, дослідження системи цінностей у туризмі в контексті розроблення соціальної доктрини туризму в нашій державі є актуальними і потребують ефективних наукових розробок, які б розвивали національну систему туризму з урахуванням його соціальної та регіональної специфіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор. У сучасних умовах дослідження національних цінностей та національних інтересів набули особливої актуальності у зв'язку із суспільно-політичними та воєнними подіями в Україні. Різноманітні аспекти згаданої проблематики активно досліджуються вітчизняними науковцями, серед яких – В. Абрамов [2], А. Гаврилук [3], П. Гай-Нижник [4], В. Горбулін [5], Ж. Петрович [6], Л. Чупрій [7] та ін. Соціальні виміри туризму як окремого напрямку туристологічних досліджень фіксується у розробках А. Голода [8], К. Задорожної [9], Т. Котенко [10], Л. Немець [11], Л. Федоришиної [12], Л. Шевчук [13] та ін. Однак, незважаючи на наявність значного наукового досвіду, проблематика системи цінностей у сфері туризму з позицій розроблення та реалізації соціальної доктрини туризму потребує подальшого дослідження.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті – проаналізувати систему національних і особистісних цінностей сучасної сфери туризму в контексті розроблення і реалізації національної соціальної доктрини туризму.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. У загальнофілософському розумінні цінність є терміном, що відображає соціально схвалені більшістю людей уявлення про значення певних явищ дійсності або соціокультурної сфери [14; 15]. Цінності розглядаються як результати різноманітної людської діяльності, які задовольняють певні матеріальні і духовні потреби представників різних соціальних груп та є соціально значимими орієнтирами діяльності суб'єктів [16], оскільки відіграють важливу

роль у перетворенні реальності й здатні виконувати важливу роль в обґрунтуванні підстави для дії та в мотивації поведінки [14]. Інакше кажучи, цінності – це абстрактні переконання щодо бажаних цілей, своєрідні критерії, які мають визначальний вплив на оцінювання середовища, подій, оточення [17].

Вищезгадана категорія є предметом активного дослідження багатьох наук. Зокрема, як зазначають І. Галецька та І. Семків, у філософсько-соціологічних дисциплінах поняття «цінності» співвідноситься з категоріями норм та цінностей, нормативно-ціннісних систем та соціальної дії; у конкретно-соціологічних дисциплінах – із категоріями мотивації та управління діяльністю людей; у соціально-психологічних та психологічних – із категоріями, які описують механізми поведінки та діяльності, сенсо-життєві орієнтації та ідентичності [17].

Система цінностей – стійка структура, що містить переконання, пріоритети та принципи, головні орієнтири поведінки. Як стрижневий елемент свідомості система цінностей є визначальним елементом особистості і провідною детермінантою поведінки [17].

Цінності поділяють переважно на дві великі групи: нижчі, або матеріальні (для задоволення біологічних потреб), і вищі, або духовні (релігійні, моральні, етичні, естетичні, політичні, правові та ін.). Часто між цими двома групами ставлять проміжні – життя як цінність, природа як цінність тощо [14].

Також існує поділ цінностей на індивідуальні, колективні (партикулярні) та універсальні. Універсальні (загальнолюдські) цінності – це цінності, що прийняті або можуть бути прийнятими в перспективі різними народами, культурами, націями (наприклад, права людини) та існують як включені в контекст кожної з культур, націй чи цивілізацій. Партикулярні цінності – це цінності конкретного суспільства, конкретної самотньої культури, нації. На індивідуальному рівні цінності, як правило, визначають соціальні установки та поведінку, оскільки є джерелом мотивації й критеріями оцінювання та самооцінки [17].

Суспільні цінності виникають як сукупність звичок, прийомів людського побуту, специфічні форми поведінки, що передаються у спадок та згодом закріплюються в традиціях, звичаях, обрядах як особливості культури. У них кодуються еталони суспільно схваленої поведінки представників соціуму, які зберігаються і передаються через соціальні інститути: заклади освіти, виховання, масової інформації, релігії, політики, права тощо [3; 16].

Важливим складником суспільних цінностей є національні цінності. Трактуються національних цінностей ґрунтується на загальній теорії цінностей. В узагальненому тлумаченні національні цінності – це цінності, які конкретне суспільство вважає за необхідне передавати наступному поколінню, формуючи національну

свідомість та площину національних інтересів держави.

Як зазначає В. Абрамов, національні цінності є змістом та водночас умовою повноцінного існування держави: вони виступають як фундаментальна норма, що дає змогу людині здійснити вибір позиції, лінії поведінки в життєво важливих ситуаціях [2]. На думку Л. Чупрія, національні цінності є концептуальними, ідеологічними основами, консолідуючими чинниками, важливими життєвими орієнтирами на шляху ефективного суспільного розвитку. Слід сказати, що проблематика національних цінностей у суспільстві актуалізується у кризові періоди розвитку держави, оскільки відповідно до об'єктивних обставин відбувається усвідомлення і переосмислення нацією своїх інтересів, цілей та потреб.

Окремі науковці у своїх дослідженнях національні цінності розглядають як складову частину системи національної безпеки, зокрема як найбільш стабільний її елемент, оскільки формуються впродовж історичного процесу, розвитку матеріальної та духовної культури суспільства, відповідають геополітичному спрямуванню країни. На основі національних цінностей формуються національні інтереси та національні цілі [4; 5].

Таким чином, існує взаємозв'язок між економічною політикою держави та системою її національних цінностей: національні цінності визначають особливості розроблення державної політики, використання механізмів її реалізації та задоволення суспільних потреб [18].

Національні цінності, на думку Л. Чупрія, – це предмети, явища та їхні властивості, що задовольняють потреби особи, суспільства і держави в безпечному існуванні та прогресивному розвитку [7, с. 269]. А.В. Возженніков визначає національні цінності як предмети, явища та їхні властивості, наявні та ідеальні соціальні, матеріальні та духовні блага, що задовольняють потреби та інтереси людей і сприяють прогресивному розвитку особи, суспільства й держави [19].

На нашу думку, особливий зміст згаданому поняттю надано у визначенні В.П. Горбуліна та А.Б. Качинського: національні цінності – це переконання, моральні настанови, стандарти й більш специфічні норми, що впливають на процес вироблення політики на всіх рівнях (індивідуальному, груповому, організаційному та суспільному) через спрямування та стримування поведінки і дій учасників процесу творення політики, впливаючи на їх сприйняття бажаного кінцевого стану (кінцевих цінностей) і прийнятних засобів (інструментальних цінностей) для його досягнення [5].

Як наголошують фахівці, офіційна система національних цінностей із метою забезпечення соціальної стабільності повинна максимально відображати систему цінностей, яка встановилася в суспільстві [2]. Так, зокрема, Національний

інститут стратегічних досліджень серед національних цінностей виділяє: добробут, справедливість, стабільність, права людини, порядок, рівність перед законом, свободу, духовність, патріотизм, взаємодопомогу, ефективність [4].

Ж.В. Петрович до національних (суспільно державницьких) цінностей відносить соборність, самобутність, гідність, волю [6], які законодавчо закріпилися у Постанові Верховної Ради України від 23.02.2017 № 1908 VIII «Про рекомендації Парламентських слухань про становище молоді в Україні на тему «Ціннісні орієнтації сучасної української молоді» [20]. У згаданому документі визначено, що воля формує здатність, намагання, прагнення досягати мети; соборність як національна неповторність спонукає до єдності, неподільності всіх територій держави та передбачає спільну відповідальність; самобутність виокремлює етнос своїми оригінальними традиціями, що проявляється у ментальному світосприйнятті; гідність є результатом самоповаги до традицій, мови, культури і викликає повагу інших народів, сприяє усвідомленню власного громадянського обов'язку.

Дослідники В.П. Горбулін та А.Б. Качинський у системі національних цінностей виділяють три складника: цінності індивіда, цінності суспільства та цінності держави. До цінностей індивіда належать індивідуалізм, патріотизм, права та свободи людини, право приватної власності та загальнолюдські цінності. До суспільних цінностей належать добробут, соціальна справедливість, міжетнічна та міжконфесійна злагода, ліберально-демократичні традиції, матеріальні й духовні надбання. До цінностей держави – природні ресурси, конституційний лад, національна безпека, державний суверенітет, система міжнародних зв'язків, територіальна цілісність [5]. Водночас Л. Чупрій вважає доцільним доповнити згадану систему національних цінностей такими індивідуальними цінностями, як любов до Бога, терпимість, миролюбність, доброзичливість, гостинність, працелюбство, сім'я, які завжди відображали особливості українського національного характеру [7, с. 270].

Сферою застосування і поширення суспільно значимих цінностей є й туризм – сфера, що постійно трансформується залежно від ціннісно-орієнтаційних характеристик як суспільства загалом, так і окремої особистості зокрема. Адже незалежно від тривалості та мети туристичних мандрівок будь-яке переміщення з постійного місця проживання приносить нові знання про культуру та традиції інших країн, у результаті чого відбувається співставлення власних та іноземних цінностей. Цьому факту значно сприяє урізноманітнення цілей сучасного туризму: окрім традиційних пізнавальних, спортивних та оздоровчих цілей, туристичні мандрівки активно здійснюються з діловими, науковими, релігійними, екологічними, гастрономічними, виховними, навчальними та іншими цілями.

З огляду на це, слідом за А.М. Гаврилюк можна говорити про ціннісний підхід до розвитку туризму з економічних, наукових, освітніх, етичних та інших позицій [3]. На думку Л.М. Голянич, досягнення певної соціальної позиції в структурі соціуму відбувається саме завдяки ціннісно-орієнтаційному призначенню туризму, що реалізує дві основні функції: функцію ідентифікації, яка здебільшого має значення для окремо взятого індивіда, та функцію легітимації соціального порядку, значимого з погляду соціального цілого [21].

З урахуванням усього викладеного вище можна стверджувати, що ціннісні орієнтири у суспільстві визначають базові принципи реалізації економічної політики [18]. У таких умовах посилюється роль держави як визначального інституту, що визначає політику концептуально-ціннісного підходу в усіх сферах життєдіяльності суспільства, зокрема й у сфері туризму.

Із таких позицій вважаємо доцільним розроблення та впровадження соціальної доктрини туризму, яка б координувала розвиток сфери туризму з урахуванням національної системи цінностей. Доктрина повинна визначати зміст державного управління у галузі, формувати і запускати в дію механізм її виконання. Розроблення і реалізація доктрини в процесі управління дають змогу на практиці здійснити системний характер управлінського впливу у будь-якій сфері життєдіяльності суспільства.

Процес розроблення соціальної доктрини держави повинен передбачати ґрунтовний науковий аналіз соціально-економічної ситуації в її межах, об'єктивну оцінку попереднього досвіду в усіх сферах суспільного життя, вивчення зовнішніх та внутрішніх чинників впливу на перебіг суспільних процесів, аналіз та запозичення провідних тенденцій світового розвитку з подальшою їх адаптацією для ефективного соціального розвитку конкретних регіонів.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. З урахуванням усього викладеного вище можна зробити висновок, що формування і реалізація соціальної доктрини в туризмі має вагомое значення для підвищення рівня соціально-економічного розвитку країни. Розроблення і реалізація ефективної соціальної доктрини туризму може знівелювати регіональні диспропорції економічного й соціального розвитку та сприяти становленню національного туризму як потужної альтернативної економічної галузі, що володіє практично невичерпними ресурсами для свого розвитку.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Задорожна К.І. Соціальний туризм у системі туристичної галузі: концептуалізація та інтеграція. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту*. 2016. № 2(62). С. 17–27.
2. Абрамов В.І. Національні цінності й національні інтереси та безпека України. *Національні цінності й національні інтереси в системі публічного управління* : матеріали наук.-практ. конф. за міжнарод. участю, Київ, 12 жовтня 2017 р. Київ, 2017. С. 132–137.
3. Гаврилюк А.М. Державне управління сферою туризму в Україні в умовах глобалізації: аксіологічний підхід. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 4. С. 119–123.
4. Гай-Нижник П., Чупрій Л. Національні інтереси, національні цінності та національні цілі як структуроформуючі чинники політики національної безпеки. *Гілея*. 2014. Вип. 84(5). С. 465–471.
5. Горбулін В.П., Качинський А.Б. Стратегічне планування: вирішення проблем національної безпеки : монографія. Київ : НІСД, 2010. 288 с.
6. Петрочко Ж.В. Національні цінності як сучасний державницько-суспільний пріоритет України. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*. 2017. Вип. 21(2). С. 146–157.
7. Чупрій Л.В. Національні інтереси та цінності: безпековий вимір. *Національні цінності й національні інтереси в системі публічного управління* : матеріали наук.-практ. конф. за міжнарод. участю, Київ, 12 жовтня 2017 р. Київ, 2017. С. 267–271.
8. Голод А.П., Федоришина Л.М. Соціальні проблеми організації міжнародного в'їзного туризму в Україні. *Сталий розвиток економіки*. 2019. № 1(42). С. 115–121.
9. Задорожна К.І. Соціальний туризм у системі туристичної галузі: концептуалізація та інтеграція. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту*. 2016. № 2(62). С. 17–27.
10. Котенко Т.М. Соціальний вимір розвитку рекреації та туризму : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.07. Київ, 2016. 240 с.
11. Немець Л.М., Сегіда К.Ю., Моштакова Н.В. Соціально-демографічні та історико-культурні фактори розвитку туризму. *Культура народів Причорномор'я*. 2009. № 176. С. 145–147.
12. Федоришина Л.М., Шевчук Л.Т. Міграційна акультурація: проблеми і наслідки в українському суспільстві. *Вісник Одеського національного університету. Економіка*. 2015. № 6. С. 192–197.
13. Феленчак Ю.Б., Шевчук Л.Т. Соціалізація в сфері туризму: особливості та напрями вдосконалення. *Наукові записки Університету бізнесу і права*. 2019. № 21. С. 192–197.
14. Енциклопедія сучасної України. URL : http://esu.com.ua/search_articles.php?id=43500 (дата звернення: 05.08.2019).
15. Шинкарук В.І. Філософський енциклопедичний словник. Київ : Абрис, 2002. 745 с. URL : http://shron1.chtyvo.org.ua/Shynkaruk_Volodymyr/Filosofskyi_entsyklopedychnyi_slovnyk.pdf (дата звернення: 05.08.2019).
16. Філософія : навчальний посібник / В.П. Андрущенко та ін. ; за ред. І.Ф. Надольного. Київ : Вікар, 1997. 584 с.
17. Галецька І., Семків І. Індивідуальні цінності в дискурсі психологічних теорій. *Соціогуманітарні проблеми людини*. 2006. № 2. С. 192–203.
18. Чернятевич Я.В. Вплив національних цінностей на формування економічної політики держави у контексті забезпечення національної безпеки. *Національні цінності й національні інтереси в системі публічного управління* : матеріали наук.-практ. конф. за міжнарод. участю, м. Київ, 12 жовтня 2017 р. Київ, 2017. С. 264–266.
19. Возженников А.В. Национальная безопасность: теория, политика, стратегия. Москва : МОДУЛЬ, 2000. 234 с.

20. Про рекомендації Парламентських слухань про становище молоді в Україні : Постанова Верховної Ради України від 23 лютого 2017 р. № 1908_VIII. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1908_19 (дата звернення: 08.08.2019).
21. Голянич Л.М. Ціннісний зміст сучасного туризму. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Економіка»*. 2009. Вип. 28. С. 19–21.

REFERENCES:

- Zadorozhna K.I. (2016) Sotsial'nyy turizm u systemi turystychnoy haluzi: kontseptualizatsiya ta intehratsiya [Social tourism in the tourism industry: conceptualization and integration]. *Visnyk Chernivets'kogo torghovelnjo-ekonomichnogo institutu*, no. 2 (62), pp. 17-27.
- Abramov V.I. (2017) Nacionalni cinnosti j nacionalni interesi ta bezpeka Ukrainy [National values and national interests and security of Ukraine]. Proceedings of the *Nacionalni cinnosti j nacionalni interesi v systemi publichnogo upravlinnja* (Ukraine, Kyiv, October 12, 2017), Kyiv, pp. 132-137.
- Ghavryljuk A. M. (2018) Derzhavne upravlinnja sferoju turizmu v Ukraini v umovakh globalizacii: aksiologichnyj pidkhid [Public administration of tourism in Ukraine in the context of globalization: an axiological approach]. *Investyciji: praktyka ta dosvid*, no. 4. pp. 119-123.
- Ghaj-Nyzhnyk P., Chuprij L. (2014) Nacionalni interesi, nacionalni cinnosti ta nacionalni cili jak strukturoformujuchi chynnyky polityky nacionalnoji bezpeky [National Interests, National Values and National Goals as Structural Factors of National Security Policy]. *Ghileja*, no. 84 (5). pp. 465-471.
- Ghorbulin V. P., Kachynskij A. B. (2010) Strategichne planuvannja: vyshennja problem nacionalnoji bezpeky : monohrafiya [Strategic Planning: Addressing National Security Issues: A Monograph]. Kyiv. (in Ukrainian).
- Petrochko Zh. V. (2017) Nacionalni cinnosti jak suchasnyj derzhavnyjko-suspilnyj prioritet Ukrainy [National values as a modern state-social priority of Ukraine]. *Teoretyko-metodychni problemy vykhovannja ditej ta uchnivskoji molodi*. no. 21(2). pp. 146-157.
- Chuprij L. V. (2017) Nacionalni interesi ta cinnosti: bezpekovyj vymir [National interests and values: a safe dimension]. Proceedings of the *Nacionalni cinnosti j nacionalni interesi v systemi publichnogo upravlinnja* (Ukraine, Kyiv, October 12, 2017), Kyiv, pp. 267-271.
- Holod A.P., Fedoryshyna L.M. (2019) Sotsial'ni problemy orhanizatsiyi mizhnarodnoho v'yznoho turizmu v Ukraini Голод [Social problems of organization of international inbound tourism in Ukraine. *Stalyj rozvytok ekonomiky*, no. 1(42), pp. 115-121.
- Zadorozhna K.I. (2016) Sotsial'nyy turizm u systemi turystychnoy haluzi: kontseptualizatsiya ta intehratsiya [Social tourism in the tourism industry: conceptualization and integration]. *Visnyk Chernivets'kogo torghovelnjo-ekonomichnogo institutu*, no. 2 (62), pp. 17-27.
- Kotenko T. M. (2016) Sotsial'nyy vymir rozvytku rekreatsiji ta turizmu [Social dimension of recreation and tourism development] (PhD Thesis), Kyiv.
- Nemecj L. M., Seghida K.Ju., Moshtakova N.V. (2009) Social'no-demografichni ta istoriko-kuljturni faktory rozvytku turizmu [Socio-demographic and historical and cultural factors of tourism development]. *Kuljtura narodov Prychernomorja*, no. 176. pp. 145-147.
- Fedoryshyna L.M., Shevchuk L.T. (2015) Mighracijna akuljturacija: problemy i naslidky v ukrajinskomu suspiljstvi [Migration acculturation: problems and consequences in Ukrainian society]. *Visnyk Odes'kogo nacional'nogho universytetu. Ekonomika*, no. 6. pp. 192-197.
- Felenchak Ju.B., Shevchuk L.T. (2019) Socializacija v sferi turizmu: osoblyvosti ta naprjamky vdoskonalennja [Socialization in the field of tourism: features and directions of improvement]. *Naukovi zapysky universytetu biznesu i prava*, no. № 21. pp. 192-197.
- Encyklopedija suchasnoji Ukrainy [Encyclopedia of modern Ukraine]. Available at: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=43500 (accessed: 05.08.2019).
- Shynkaruk V.I. (2002) Filosofs'kyj encyklopedychnyj slovnyk [Encyclopedic Dictionary of Philosophy], Kyiv: Abrys. Available at: http://shron1.chtyvo.org.ua/Shynkaruk_Volodymyr/Filosofskiy_entsyklopedychnyj_slovnyk.pdf (accessed: 05.08.2019).
- Nadol'nyj, I. F. Andruschenko, V. P. Bojchenko, I.V. and Rozumnyj, V. P. (1997) *Filosofia: navchalnyj posibnyk* [Philosophy: a textbook], Kyiv: Vikar. (in Ukrainian).
- Ghalec'ka I., Semkiv I. (2006) Indyvidualni cinnosti v dyskursi psykholohichnykh teorij. [Individual values in the discourse of psychological theories]. *Socioghumanitarni problemy ljudyny*, no. 2, pp. 192-203.
- Chernjatevych Ja.V. (2017) Vplyv nacionalnykh cinnostej na formuvannja ekonomichnoji polityky derzhavy u konteksti zabezpechennja nacionalnoji bezpeky [The influence of national values on the formation of the economic policy of the state in the context of national security]. Proceedings of the *Nacionalni cinnosti j nacionalni interesi v systemi publichnogo upravlinnja* (Ukraine, Kyiv, October 12, 2017), Kyiv, pp. 264-266.
- Vozzhennikov A. V. (2000) Natsional'naya bezopasnost': teoriya, politika, strategiya [National Security: Theory, Politics, Strategy]. Moscow: MODUL'. (in Russian).
- Pro rekomendacii Parlaments'kykh slukhanj pro stanovyshe molodi v Ukraini : postanova Verkhovnoji Rady Ukrainy vid 23 ljutogho 2017 r № 1908_VIII [On the Recommendations of the Parliamentary Hearings on the Situation of Youth in Ukraine: Resolution of the Verkhovna Rada of Ukraine of February 23, 2017]. Available at: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1908_19 (accessed: 08.08.2019).
- Gholjanych L.M. (2009) Cinnisnyj zmist suchasnogho turizmu [Value content of modern tourism] *Naukovyj visnyk Uzhgorod's'kogo nacional'nogho universytetu*, no. 28, pp. 19-21.